

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

**T/3018. számú
törvényjavaslat**

a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról

**Előadó: Dr. Trócsányi László
igazságügyi miniszter**

Budapest, 2015. február

2015. évi ...törvény
a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról

1. §

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 23. § (1) bekezdése a következő *i*) ponttal egészül ki:

(A törvényszék hatáskörébe tartoznak:)

„*i*) a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított perek (XXI/A. fejezet);”

2. §

A Pp. a következő XXI/A. Fejezettel egészül ki:

„XXI/A. Fejezet

A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított per

346/A. § (1) Akiről hozzájárulása nélkül képmás vagy hangfelvétel készül, illetve kerül felhasználásra, a készítésről, illetve a felhasználásról történt tudomásszerzés időpontjától számított harminc napon belül írásban a sérelem orvoslása iránti kérelmében kérheti a készítőtől, illetve a felhasználótól

a) a jogsértés abbahagyását,

b) azt, hogy adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot,

c) a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását.

(2) A képmás vagy hangfelvétel készítésének, illetve felhasználásának időpontjától számított hat hónap eltelte után a sérelem orvoslása iránti kérelem előterjesztésének nincs helye.

(3) A határidőben előterjesztett, a sérelem orvoslása iránti kérelem teljesítését csak akkor lehet megtagadni, ha a kérelemben előadottak valósága nyomban megcáfolható.

346/B. § (1) Ha a képmás vagy hangfelvétel készítője, illetve felhasználója a sérelem orvoslása iránti kérelemben foglaltakat határidőben nem teljesíti, a kérelmet előterjesztő fél ellene az e fejezetben foglaltak szerint keresetet indíthat. A keresetben a felperes a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *a)–d*) pontjában foglaltak alkalmazását kérheti. A személyiségi jogok megsértése egyéb szankcióinak alkalmazása iránt külön per indítható.

(2) Az I–XIV. fejezet rendelkezéseit a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított eljárásokban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított keresetet más keresettel összekapcsolni vagy egyesíteni nem lehet.

(3) A keresetet a sérelem orvoslása iránti kérelemben foglaltak teljesítésére rendelkezésre álló határidő utolsó napjától számított tizenöt nap alatt kell megindítani. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak (106–110. §) van helye. Ha az, aki a képmás vagy hangfelvétel készítőjének, illetve felhasználójának minősül, nem természetes személy, félként jár el akkor is, ha egyébként nincs perbeli jogképessége (48. §).

(4) A keresetlevélben határozottan meg kell jelölni azt is, hogy a felperes a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *a)–d)* pontjában foglalt szankciók közül melynek az alkalmazását kéri, továbbá igazolni kell, hogy a felperes a sérelem orvoslása iránti kérelmet törvényes határidőben igényelte. A keresetlevélhez csatolni kell – amennyiben az rendelkezésre áll – a képmást, illetve a hangfelvételt, felhasználás esetén a megjelenési formától függő okirati vagy tárgyi bizonyítékot.

346/C. § (1) A bíróság a perben soron kívül jár el. Az elnök legkésőbb a keresetlevél benyújtásától számított nyolcadik napra tárgyalást tűz ki, kivéve ha a keresetlevél benyújtása elkésett, ez utóbbi esetben az elnök a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja.

(2) A perben igazolásnak, viszontkeresetnek és szünetelésnek nincs helye.

346/D. § (1) Az első tárgyalás megtartásának nem akadályozó az, ha a felperes vagy az alperes nem jelenik meg. Ha egyik fél sem jelenik meg az első tárgyaláson, az eljárást meg kell szüntetni. A perben bírósági meghagyást nem lehet kibocsátani.

(2) Bizonyítás felvételének csak olyan bizonyítékokra vonatkozóan van helye, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy azokkal a felperes bizonyítsa, hogy a képmás vagy a hangfelvétel elkészült, illetve azt felhasználták, illetve, hogy azokkal az alperes bizonyítsa, hogy a felperes az elkészítéshez, illetve a felhasználáshoz hozzájárult. Bizonyítás felvételének olyan bizonyítékokra vonatkozóan van helye, amelyek a tárgyaláson rendelkezésre állnak vagy amelyeket a felek nyomban felajánlanak.

(3) A tárgyalást – legfeljebb nyolc napra – csak akkor lehet elhalasztani, ha ezt valamely fél kéri és valószínűsíti az általa felajánlott bizonyítás eredményességét.

346/E. § (1) A másodfokú bíróság a fellebbezést legkésőbb az iratok beérkezésétől számított nyolc napon belül köteles tárgyalni.

(2) A perben hozott ítélet ellen perújításnak nincs helye.

346/F. § Ha az, akiről hozzájárulása nélkül képmás vagy hangfelvétel készül, illetve kerül felhasználásra, e fejezet rendelkezései alapján nem él keresettel, az általános szabályok szerint pert indíthat a személyiségi jog védelme iránti.”

3. §

Ez a törvény a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A Kormány 2015. január 14. napján megtartott ülésén megtárgyalta és elfogadta a képmás és hangfelvételhez való jog érvényesítése iránti különleges polgári per részletszabályaival összefüggésben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló kormány-előterjesztést és elrendelte az annak mellékletét képező, jelen törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslat) Országgyűléshez történő benyújtását.

A Javaslat kapcsolódik az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdéséhez, amely a magán- és családi élet, az otthon, a kapcsolattartás és a jó hírnév tiszteletben tartásához való jogot szabályozza. A magánélethez való jogot napjainkban – a kommunikáció és az információtechnológia fokozatos fejlődése révén – jellemzően a képmással és hangfelvétellel történő visszaéléssel lehet megsérteni. A mai digitális korban mindinkább sürgető feladattá válik annak biztosítása, hogy ezekben az esetekben az érintettek rendelkezésére álljon a jogsértések elleni gyors, hatékony és átlátható fellépési lehetőséget biztosító eljárási rend. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szabályai védelmet nyújtanak a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértése esetén. A hatályos szabályozás egyértelművé teszi a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 80. § (1) és (2) bekezdésében foglalt szabályát azáltal, hogy beemeli a bírói gyakorlat régóta kialakult és következetes értelmezését, amelynek értelmében a „*bármiféle visszaélés*” fogalmába beletartozik maga a képmás, illetve hangfelvétel engedély nélküli elkészítése is. A Ptk. ennek megfelelően arról rendelkezik, hogy nemcsak a képmás vagy hangfelvétel közzététele vagy egyéb visszaélészerű felhasználása (forgalmazása, kiállítása, sokszorosítása vagy sugárzása), hanem már önmagában azok hozzájárulás nélküli elkészítése is jogsértő lehet. A Ptk. 2:48. §-a alapján képmás vagy hangfelvétel esetében az érintett személy hozzájárulása (akár az elkészítéséhez, akár az elkészített felvétel felhasználásához) kizárja a jogsértést, ez alól kizárólag a tömegfelvétel és a nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel jelent kivételt. A hozzájárulás eddig sem volt és a Javaslat értelmében sem lesz alakisághoz kötve, a jognyilatkozatok Ptk. 6:4. § (2) bekezdésében foglalt általános szabálya alapján az megtehető szóban, írásban vagy kifejezhető ráutaló magatartással.

Ugyanakkor szükséges a jogvédelem erősítése e területen annak érdekében, hogy az ember magánéletének, a személyiség egyes elemeinek jogi védelme szilárd alapokon nyugodjon és az nemcsak az anyagi jogi, hanem a jogérvényesítés hatékonyságát növelő eljárásjogi szabályozás révén is fokozottan biztosított legyen. A Javaslat a képmás és hangfelvételhez való jog anyagi jogi védelmét biztosító Ptk.-rendeletek következetes végrehajtását szolgálja, megteremtve ezen személyiségi jog érvényesítése iránti külön eljárás jogi alapját. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) hatályos szabályozása alapján a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértése esetén az általános szabályok alapján indítható per. A jogsértés jellege miatt azonban elengedhetetlen a rövid időn belüli reagálás és szankcionálás, éppen ezért a Javaslat a sajtó-helyreigazítási eljáráshoz hasonlóan egy külön eljárást hoz létre ezen személyiségi jogok hatékony érvényesítése érdekében.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított pernek a speciális – a sajtó-helyreigazítási eljáráshoz hasonló – jellegére és szabályozására tekintettel a Pp. Javaslat szerinti módosítása a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított pert a törvényszék hatáskörébe utalja.

A 2. §-hoz

A Javaslat a Pp.-t a XXI. Fejezetet követően egy új, XXI/A. Fejezettel, a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított perre vonatkozó szabályokkal egészíti ki. Az új különleges eljárás két szakaszból áll: az előzetes eljárásból és a perből.

A Pp. Javaslat szerinti, új 346/A. §-a alapján a per indítását megelőzi egy előzetes eljárás. Ennek során a sérelmet szenvedett fél a képmás vagy a hangfelvétel készítéséről, illetve felhasználásáról történt tudomásszerzés időpontjától számított harminc napon belül kérheti a sérelem okozójától – határidő megadásával –, hogy a jogsértést hagyja abba, a sérelmes helyzetet szüntesse meg, a jogsértést megelőző állapotot állítsa helyre és a jogsértéssel előállított dolgot semmisítse meg vagy jogsértő mivoltától fossza meg, illetve adjon megfelelő elégtételt és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot. A Javaslat szerint ezen eljárásra a képmás vagy hangfelvétel készítésének, illetve felhasználásának időpontjától számított hat hónap eltelte után nincs helye, mivel a speciális, szoros határidőket tartalmazó és soron kívüliséget biztosító eljárás célja a rövid időn belüli reagálás és szankcionálás lehetővé tétele. Ez nem jelenti azonban azt, hogy jogvédelem nélkül maradna az, aki a megszabott határidőben nem él a jogsértő felé a kérelemmel. Amennyiben a sérelmet szenvedett fél e szerint a különleges eljárás szerinti lehetőséggel nem él, úgy az elévülési időn belül az általános szabályok szerint rendelkezik perindítási lehetőséggel a személyiségi jogai védelme érdekében.

A Pp. Javaslat szerinti, új 346/B. §-a alapján, ha a képmás vagy hangfelvétel készítője, illetve felhasználója a 346/A. §-ban meghatározott, a sérelem orvoslása iránti kérelemben foglaltakat határidőben nem teljesíti, úgy a sérelmet szenvedett fél 15 napon belül keresetet indíthat. A felperes a perben kérheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását, a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől, továbbá azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot, valamint kérheti a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását. Az új különleges eljárásban tehát a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *a)–d)* pontjában foglalt felróhatóságtól független szankciók alkalmazhatóak, amelyek a jogsértés mielőbbi megszüntetését szolgálják, és amelyekre vonatkozó bizonyítási eljárás – a felróhatóságtól független alkalmazhatóság okán is – egy gyors, soron kívüli eljárásban lefolytatható. Ugyanakkor ezen különleges eljárásnak a lefolytatása nem akadályozza annak, hogy a személyiségi jogok megsértése miatt alkalmazható egyéb – a Ptk. szerinti – szankciók iránt a sérelmet szenvedett fél külön pert indítson az általános eljárási szabályok szerint. Az eljárás mielőbbi befejezhetősége érdekében a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított keresetet más keresettel összekapcsolni vagy egyesíteni nem lehet.

A Pp. Javaslat szerinti, új 346/C–346/E. §-a a jogsértésre történő gyors reagálás és szankcionálhatóság, valamint a perhatékonyság érdekében rögzített speciális szabályokat tartalmazza. A Javaslat soron kívüli eljárást ír elő, rögzíti, hogy a tárgyalást a keresetlevél benyújtásától számított nyolcadik napra kell kitűzni, továbbá a tárgyalást csak kivételesen lehet elhalasztani, akkor, ha ezt valamely fél kéri és valószínűsíti az általa felajánlott bizonyítás eredményességét. A másodfokú bíróság a fellebbezést legkésőbb az iratok beérkezésétől számított nyolc napon belül köteles tárgyalni. A perben igazolásnak, viszontkeresetnek, szünetelésnek nincs helye. A Javaslat a bizonyítás megkönnyítése és a per mielőbbi lezárhatósága érdekében egyértelműen rögzíti a bizonyítási teher alakulását, eszerint az új különleges eljárásban – a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően – a felperesnek azt kell bizonyítani, hogy a képmás, illetve a hangfelvétel elkészítésére, illetve felhasználására sor került; és azt az alperesnek, azaz a felvétel elkészítőjének vagy felhasználójának kell bizonyítani, hogy az érintett a képmás és hangfelvétel elkészítéséhez a hozzájárulását megadta.

A Pp. Javaslat szerinti, új 346/F. §-a egyértelművé teszi, hogy amennyiben a sérelmet szenvedett fél a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránti per indításának lehetőségével nem él, úgy az általános szabályoknak megfelelően indíthat pert, amire a Ptk. 2:51. § (1) bekezdése szerint az elévülési időn belül van lehetősége.

A 3. §-hoz

A § hatályba léptető rendelkezést tartalmaz.